

pektív tárlaton is. Solymár István, a kiállítás szervezője akkor már a nagy monográfiához gyűjtötte az anyagot.

Ebben a monográfiában a tudós kétségbevonhatatlan értékelését olvashatjuk. Bizonyítékokat találunk a Bácskában született remekművekre is. Solymár szavai szerint „a magyar művészet történetének nagy pillanata a Kislány (Őzike) portréja”, amelynek modellje Dobri sajkási jegyző cselédlánya volt; „a tájképek között pedig az egyik kapitális mű a szabadkai múzeumból való Fűzfák”. A pasztellkép 1930 táján keletkezett Gardinovciban. Szintén Sajakáson festette a *Menyasszonyt* és a *Szerb parasztlányt*, amelyeket Solymár mellett nagyra értékelt Pernecky Géza, az ismert művészettörténész is. Az 1966-os tárlaton harminc kiváló alkotás szerepelt. Ez alkalommal csak néhányat mutathatunk be. Ezeket a szabadkai és a zombori múzeumok őrzik. Műgyűjtőknek köszönhetően magángyűjteményekből is látunk itt párat. A képek nagyobb részéhez azonban nem juthattunk hozzá. Kár! A művészetkedvelők számára, de a festő hagyatékának szempontjából is.

Nagy István pasztelljei a harmincas években számos vajdasági lakásba bekerültek. A gazdasági válság ellenére vásárolták őket. 1966-ban több mint hetvenet vettünk nyilvántartásba. Ennél sokkal több is volt. Meglepő tény, hiszen Nagy pasztelljei nem a kispolgári ízlésnek megfelelő, tetszetős „szép képek”. Nyilvánvaló, hogy ezek a szilárd szerkezetű, leegyszerűsített formájú, a különleges színeket letompítottan sugárzó, és egészen „közönséges” témájú pasztellek a vajdasági tájképedvelők kifinomult ízléséről, vagy nyílt állásfoglalásáról tanúskodnak. Csak ma válik nyilvánvalóvá, hogy ezek a képek egy igazi mester „lapidáris megnyilatkozásának” monumentális alkotásai, amelyek helyet kaptak azoknak a lakásában, akik értékelni, és mindenekfelett szeretni tudták az embert körülvevő tájat.

KARTAG Nándor fordítása

Bela DURANCI

BADA DADA PARADICSOM

Galéria 1900, Budapest, 2002. III. 23.–V. 5.

Az eredendő bűn elkövetésének pillanatáról szól ez a kiállítás. Pontosabban a bűnbeesést közvetlenül megelőző utolsó pillanatról vagy az azután bekövetkező elsőről.

Nem tudhatjuk, hogy a kötődésektől történő elrugaszkodás kéjérzése vagy a bűn elkövetését követő széthullás felismerése okozza-e zavarunkat. Az ember mint általában mindig, védtelennek érzi magát, kiszolgáltatottnak.

Mózes I. könyvében olvashatjuk, hogy az első emberpár a bűnbeesés után észreveszi: meztelen. Fügefalevelet aggatnak testükre, és körülkötőket készítenek, hogy eltakarják magukat.

Nem tudhatjuk tehát, hogy Bada Tibor a bűnös tett előtti vagy utáni helyzeteket tükrözi-e műveiben.

Eufória és széthullás, épülés és leépülés ott vannak a képeken.

Az átmenet állapota, amely a kiállított képek mindegyikét áthatja, megint nyilvánvalóvá teszi Bada egyik sajátos képességét. Úgy valósít meg – nagyon magas színvonalon – festői – és valóban a színekkel és a festői struktúrák által létrehozott – programokat, hogy történetmesélő kedvét is kiéli a műveiben. Az eredendő bűn, Bada esetében, a sokirányú fantázia szárnyaltatása. Mindig öröm számomra, ha azt hallgatom, ahogy a képeiről mesél. Költészet, ráolvasás és katótonia teremt nála új beszédet. Új utakat vág vele.

A kiállítás összegező jellegű, és még az ilyen fontosságú tárlatokhoz képest is magas színvonalú.

A jugoszláv tenger gyümölcseitől kezdve Rákoskeresztur hangulatáig Tibor életének legfontosabb elemi kaptak helyet a művekben. A bibliai történetek egy önéletrajz stációit mutatják.

A *Paradicsom* című kiállítás, számomra, ennek az évnek az eddigi legfontosabb tárlata.

ANTAL István